

ЗАТВЕРДЖУЮ
Фізична особа підприємець
Мамченко **В.П. Мамченко**
12.06.2026 р.

ТИПОВА ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації педагогічних працівників «Інклюзивна
освіта та психологічний супровід учнів: доказові методики
підтримки дітей з особливими освітніми потребами і
психологічного благополуччя»

Розробник(и): ФОП Мамченко Володимир Павлович, ЄДРПОУ 3172409858

Рецензент(и): Фізична особа підприємець В. П. Мамченко

Термін дії програми: з 2025 до 2030 року

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність типової програми - Інклюзивне навчання і психологічна підтримка спираються на доказові методики: універсальний дизайн у навчанні, прикладний аналіз поведінки, структуроване навчання, травмоінформований підхід, програми соціально-емоційного навчання і протидії булінгу. Порядок організації інклюзивного навчання, рівні підтримки та індивідуальна програма розвитку вимагають спостереження, вимірювання динаміки і командних рішень. Програма поєднує нормативну рамку з методиками, ефективність яких підтверджена дослідженнями, для вчителя, асистента, логопеда, психолога і соціального педагога.

Цільова група: Учителі інклюзивних класів, асистенти вчителя, учителі-логопеди та дефектологи, практичні психологи, соціальні педагоги, класні керівники, медичні працівники закладів освіти, члени команд психолого-педагогічного супроводу.

Професійний стандарт: «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024), «Асистент вчителя» (2024), «Практичний психолог закладу освіти» (2020), «Вчитель-логопед, логопед» (2024) - за посадою слухача

Напрями підвищення кваліфікації (відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 21.08.2019 № 800):

- створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами
- психолого-фізіологічні особливості здобувачів освіти певного віку, основи андрагогіки
- розвиток мовленнєвої, цифрової, комунікаційної та емоційно-етичної компетентності педагогічних працівників

Обсяг (тривалість): Загальний обсяг підвищення кваліфікації за цією програмою в межах одного освітнього циклу становить від 2 до 30 годин (0,06-1 кредит ЄКТС) та визначається індивідуально залежно від кількості обраних слухачем освітніх компонентів (тем). Слухач може проходити програму повторно, обираючи нові теми. У кожному випадку у сертифікаті зазначається фактично пройдений обсяг годин та тематика навчання.

Особливості реалізації програми - Програма реалізується дистанційно. Кожна тема поєднує нормативну вимогу з доказовою методикою: документ, опис методу і його ефективності, покроковий алгоритм, інструмент спостереження або оцінювання, розбір випадку, самостійна робота та підсумкове завдання. Програма має модульну структуру: модулі відповідають напрямам підвищення кваліфікації, кожна тема модуля є логічно завершеним освітнім компонентом і може реалізовуватися автономно. Підсумковий обсяг в межах одного освітнього циклу формується накопиченням обраних тем. За результатами кожного освітнього циклу видається окремий документ про підвищення кваліфікації із зазначенням фактично пройдених годин та тематики навчання.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: курси (навчання за програмами підвищення кваліфікації)

Мета підвищення кваліфікації - Удосконалення інклюзивної, психологічної та соціально-педагогічної компетентностей педагогічних працівників: організація інклюзивного навчання і психологічного супроводу за чинними вимогами із застосуванням доказових методик підтримки дітей з особливими освітніми потребами, психологічного благополуччя і протидії булінгу.

Завдання підвищення кваліфікації:

- опанувати порядок організації інклюзивного навчання, рівні підтримки, індивідуальну програму розвитку та роль команди супроводу
- освоїти універсальний дизайн у навчанні, адаптації та модифікації, структуровані й поведінкові методики для дітей з різними особливими освітніми потребами
- опанувати логопедичні та корекційно-розвиткові методики з вимірюванням динаміки розвитку дитини
- освоїти травмоінформований підхід, кризову підтримку і програми соціально-емоційного навчання
- опанувати доказові програми протидії булінгу, соціальну медіацію і профілактику девіантної поведінки
- організувати збір даних спостереження, взаємодію з батьками та зовнішніми фахівцями, збереження ресурсу педагога

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інклюзивна компетентність (B1)
- психологічна компетентність (B1)
- емоційно-етична компетентність (B2)
- компетентність командної взаємодії та педагогічного партнерства (B3)
- корекційно-розвиткова компетентність фахівців супроводу
- оцінювально-аналітична компетентність (Г1)
- здоров'язбережувальна компетентність, безпека освітнього середовища (B2)

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Слухачі зможуть організовувати інклюзивне навчання і психологічний супровід за чинним порядком із застосуванням доказових методик, вести індивідуальні програми розвитку на основі даних спостереження, надавати травмоінформовану підтримку, протидіяти булінгу та ефективно працювати в команді з батьками і фахівцями.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації - Оцінювання здійснюється на основі виконання рекомендованих практичних та самостійних завдань, участі в проєктній діяльності, тестування або підсумкової роботи відповідно до програми.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації - Сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка із зазначенням теми,

обсягу годин та кредитів ЄКТС відповідно до вимог законодавства.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Модулі плану відповідають напрямам: інклюзія, асистент вчителя, логопедія, психологія, соціальна педагогіка, протидія булінгу, медичний супровід. Тема модуля є окремим освітнім компонентом обсягом від 2 до 30 годин; слухач обирає теми під свою посаду, проходити всі теми не обов'язково.

№	Модуль (напрямок)	Кількість тем	Лекції, год (на тему)	Самостійна робота, год (на тему, мін.-макс.)	Усього, год (на тему, мін.-макс.)
1	Інклюзія	17	1	1-29	2-30
2	Асистент вчителя	37	1	1-29	2-30
3	Логопедія	3	1	1-29	2-30
4	Психологія	19	1	1-29	2-30
5	Соціальна педагогіка	9	1	1-29	2-30
6	Булінг	7	1	1-29	2-30
7	Медична сестра	3	1	1-29	2-30
	Разом тем у програмі	95			

Перелік тем за модулями

Модуль 1. Інклюзія (17 тем)

1. Організація інклюзивного навчання: плюси та мінуси
2. Комплексний підхід до артикуляції. Розвиток голосу та дихання.
3. Практичні аспекти успішної співпраці з дитиною з ООП. Розвиток навичок безпечної діяльності.
4. Інклюзія як можливість в освітньому процесі
5. Сенсомоторні вправи для підвищення розумової діяльності у дітей з ООП. Практичний кейс.
6. Організація навчально-виховного процесу для дітей із РАС в закладах освіти.
7. Інтеграція ІКТ в інклюзивний простір навчального закладу.
8. Практичний підхід до якісної інклюзивної освіти.
9. Інклюзивна фізкультура. Методи та способи розвитку учнів.
10. Особливості сенсорної інтеграції дитини з ООП: шляхи та методи корекції
11. Інклюзія. Розвиток довіри до вчителя.
12. Уроки стоячи. Приклади та переваги навчання із застосуванням динамічної зміни поз.
13. Інклюзивна освіта в умовах децентралізації.
14. Особливості диференційованого підходу до дітей з порушеннями психічного розвитку в інклюзивному освітньому процесі
15. Музикотерапія як метод корекційної роботи з дітьми з ООП
16. Робота з тривожними дітьми в умовах ізоляції та дистанційного навчання. Інклюзія.
17. Інклюзивне середовище в закладі освіти

Модуль 2. Асистент вчителя (37 тем)

1. Інклюзивний клас без вигорання - як вчителю, асистенту і команді розподілити ролі та навантаження
2. Команда інклюзивного класу - хто за що відповідає і як зберегти ресурс кожного
3. Інклюзивне навчання без перевантаження: як збалансувати потреби класу та можливості вчителя.
4. Мовлення без бар'єрів: інклюзивні техніки розвитку голосу та мовлення в умовах різноманітного класу.
5. Інклюзія в дії: практичні стратегії для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами
6. Розвиток соціальних компетентностей учнів з ООП через громадянську та історичну освіту: методики та підходи
7. Цифрові інструменти та технології для підтримки інклюзії: нові можливості для вчителів і учнів
8. Оцінювання та корекція результатів навчальних досягнень учнів з ООП на уроках громадянської та історичної освітньої галузі
9. Інклюзивне середовище в школі: підсумки року та плани на майбутнє.
10. Стратегічні підходи: Як інтегрувати учнів з особливими потребами в загальний процес навчання
11. Інклюзивна освіта: адаптація навчання для розвитку соціальних та життєвих навичок

учнів з особливими потребами.

12. Індивідуальний навчальний план для дитини з особливими освітніми потребами. Інклюзія.
13. Сенсорна дисфункція в дітей з ООП та способи її інтеграції в ЗЗСО
14. Як підготуватися до роботи в інклюзивному класі. Порадник для вчителів, батьків.
15. Розвиток навичок здійснення безпечної діяльності в інклюзивній освіті
16. Методи допомоги учням з ООП. Соціалізація в освітньому закладі та робота з висновком ІРЦ.
17. Діти з розладами спектра аутизму. Особливості взаємодії.
18. Особливості надання підтримки дітям з особливими освітніми потребами в сучасних умовах.
19. Засади комплексної психолого-педагогічної корекційної роботи з дітьми з розладами аутистичного спектру
20. Топ 5 родинок для класного керівника- позашкільна активність онлайн і офлайн
21. Інклюзивна комунікація: Техніки та методи для роботи з дітьми з ООП.
22. Методи та засоби комунікації з дітьми з ООП
23. Тайм-менеджмент сучасного педагога
24. Як налагодити прояви небажаної поведінки дитини з ООП
25. Розвиток навичок педагога в умовах війни. Домедична допомога та запобігання травматизму
26. Інклюзивне навчання: Мультикультурна освіта та розуміння різноманітності в класі
27. Бути в ресурсі: особливості використання МАК для консультацій та корекції різних поведінкових порушень. Інклюзія.
28. Інклюзія та соціальна адаптація учнів з особливими потребами
29. Умови успішної інклюзії в закладі освіти
30. Створення умов для безпечного інклюзивного навчання.
31. Організація педагогічного патронажу для дітей з ООП
32. Створення умов для безпечного інклюзивного навчання під час воєнного стану.
33. Плекаємо майбутнє: інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в умовах воєнного стану.
34. Організація освітнього процесу для дітей з ООП у ЗЗСО. Адаптація і модифікація змісту навчальних предметів.
35. Психологічна підтримка та супровід дітей в умовах війни. Формування учнівського колективу для ефективного навчання.
36. Ефективна робота асистента вчителя та вихователя в інклюзії.
37. Соціальні історії в надзвичайних ситуаціях. Інклюзія.

Модуль 3. Логопедія (3 тем)

1. Педагогічні стратегії роботи з дітьми з різним ступенем мовленнєвих труднощів у ЗДО.
2. Діагностичний інструментарій логопеда.
3. Діагностичний інструментарій вчителя-дефектолога.

Модуль 4. Психологія (19 тем)

1. Вікова психологія без складних термінів: що насправді потрібно дітям у різні шкільні роки.
2. Психологічні особливості дітей: від молодшого до старшого шкільного віку
3. Сильні разом: педагогічна підтримка, що лікує і надихає.
4. Перша психологічна допомога та резильєнтність учасників освітнього процесу.
5. Конструктивне спілкування з учнями на уроках: як вибудовувати стосунки через емоційне розуміння.
6. Роль емоційного інтелекту в спілкуванні між учасниками освітнього процесу. Тренувальні вправи на розвиток емоційної компетентності
7. Творчий шлях до психологічного здоров'я: арт-терапія та подолання стресу в учнів.
8. Аналіз співвідношення знань та емоцій, розуму та почуттів в міжособистісній комунікації суб'єктів освітнього процесу в НУШ
9. Психологія мотивації до самостійної навчально-пізнавальної діяльності учнів. Розвиток освітньої комунікації.
10. Урок-драйвер: психологічна підтримка учнів та мотивація до самостійності. Розвиток конкурентоспроможності освітнього середовища.
11. Розвиток психологічної стійкості педагога в умовах навчального процесу.
12. Методи та способи психологічної стійкості учнів в освітньому процесі в умовах війни.
13. Психологічна резильєнтність педагогів в освітньому процесі в умовах війни
14. Інструменти психологічної підтримки та розвитку емоційного інтелекту учнів. Використання методу 'Символдрама'.
15. Розвиток творчого потенціалу учнів через кататимно-імагінативну психотерапію символдрами

16. Кататимно-імагінативна психотерапія символдрама в роботі з дітьми та підлітками.
17. Розвиток стресостійкості до педагогічних викликів в умовах повітряної тривоги та вибухів. Допомога учням.
18. Резильєнтність вчителя: ефективні дії, поведінка та звички
19. Ефективне навчання під час війни. Робота з комплексами та страхами учнів.

Модуль 5. Соціальна педагогіка (9 тем)

1. Гумористичні техніки та їх використання у міжособистісній взаємодії. Психологічна корекція.
2. Освітній процес на основі педагогіки партнерства. Як досягти успіху на конкурсі чи в проєкті
3. Формування безпечного та комфортного освітнього середовища: технологія ненасильницького спілкування у контексті НУШ
4. Гендерна чутливість в освіті
5. Психологія ефективного онлайн навчання. Інструменти
6. Профілактика емоційного вигорання.
7. Психологічна корекція у шкільному просторі. Міжособистісна взаємодія.
8. Психологічна компетентність. Навички соціальних педагогів та практичних психологів.
9. Особливості роботи з обдарованими дітьми. Покращення психологічного клімату.

Модуль 6. Булінг (7 тем)

1. Запобігання булінгу. Емерджентний підхід.
2. Протидія булінгу у закладі освіти
3. Запобігання булінгу дівчат. Проведення профілактично-просвітницьких заходів.
4. Організація та проведення антибулінгової кампанії в навчальному закладі
5. Як розпізнати булінг. Безпечне освітнє середовище.
6. Кібербулінг або агресія в інтернеті: способи розпізнавання і захист учня.
7. Булінг. Робота з учнями молодшої та середньої школи.

Модуль 7. Медична сестра (3 тем)

1. Медична грамотність педагога: як школа може врятувати життя до приїзду «швидкої».
2. Домедична допомога та основи сексуального здоров'я: інтеграція біологічних знань у роботу шкільної медсестри.
3. Комунікація і партнерство: ефективна співпраця шкільної медсестри з учнями, вчителями та батьками

3. ЗМІСТ ТИПОВОЇ ПРОГРАМИ

Модуль 1. Інклюзія

Мета модуля: Підвищення професійної готовності педагогів до якісного навчання та супроводу дітей з ООП.

Завдання модуля:

- Опанування методик модифікації та адаптації навчальних програм
- Розвиток навичок ефективної комунікації в інклюзивному класі
- Вивчення нормативно-правового забезпечення інклюзії

Модуль 2. Асистент вчителя

Мета модуля: Підвищення професійної підготовки асистентів вчителя щодо інклюзивного навчання.

Завдання модуля:

- Вивчення функціональних обов'язків асистента
- Методика адаптації навчальних завдань на уроці
- Психологічна підтримка учнів з різними освітніми потребами

Модуль 3. Логопедія

Мета модуля: Підвищення професійної майстерності фахівців щодо подолання порушень мовлення.

Завдання модуля:

- Вивчення причин виникнення мовленнєвих дефектів
- Методика роботи з дітьми з тяжкими порушеннями мовлення
- Консультування батьків щодо розвитку мовлення дитини

Модуль 4. Психологія

Мета модуля: Розвиток психологічної готовності педагогів до роботи в кризових умовах та підтримки ментального здоров'я учнів.

Завдання модуля:

- Вивчення основ стресостійкості та надання психологічної допомоги
- Методика формування позитивної взаємодії в колективі
- Опанування методів діагностики емоційного стану учнів

Модуль 5. Соціальна педагогіка

Мета модуля: Розвиток професійних компетенцій соціальних педагогів щодо створення сприятливого соціального середовища.

Завдання модуля:

- Вивчення нормативних засад соціального захисту дітей
- Методика роботи з дітьми вразливих категорій
- Організація профілактичних заходів та соціальної реклами

Модуль 6. Булінг

Мета модуля: Формування навичок створення безконфліктного та безпечного освітнього середовища.

Завдання модуля:

- Ознайомлення з законодавством щодо запобігання булінгу
- Методика розпізнавання ознак цькування
- Організація тренінгів для учнів та батьків

Модуль 7. Медична сестра

Мета модуля: Вдосконалення професійних навичок медичних працівників освіти.

Завдання модуля:

- Вивчення актуальних санітарних норм у школах та садочках
- Методика проведення занять з гігієни для дітей
- Профілактика інфекційних захворювань у дитячих колективах

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи:

1. Закон України Про вищу освіту
2. Закон України Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
3. Закон України Про дошкільну освіту
4. Закон України Про загальну середню освіту
5. Закон України Про інноваційну діяльність
6. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність
7. Закон України Про наукову і науково-технічну експертизу
8. Закон України Про освіту
9. Закон України Про позашкільну освіту
10. Закон України Про професійно-технічну освіту
11. Концепція розвитку післядипломної освіти в Україні
12. Національна доктрина розвитку освіти
13. Положення про державний вищий навчальний заклад
14. Положення про дистанційне навчання
15. Положення про інститути післядипломної педагогічної освіти
16. Положення про організацію навчального процесу

17. Постанова кабінету міністрів України від 28.03.2002 № 379 Про затвердження Державної програми "Вчитель"

Основна література:

1. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с. URL: <https://bit.ly/3FQSmDs>
2. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошдіна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с.
3. Богомолець О. В. та ін. Екстрена медична допомога (догоспітальні протоколи) : посібник / за ред. Богомолець О.В., Рошдіна Г.Г. Київ : Юстон, 2016. 211 с. : іл.
4. Бріер Д., Скотт К. Основи травмофокусованої психотерапії. Львів : Свічадо, 2015. 448 с.
5. Вовняко Т. С. Розвиток творчих здібностей. Заняття з елементами тренінгу з підлітками. Психолог. 2015. № 9-10. С. 27-28.
6. Горбунова В.В. Психологія командоутворення ціннісно-рольовий підхід до формування та розвитку команд: монографія. Житомир, 2014. 379с.
7. Горленко, В. М., Луценко, Ю. А., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2017). Методичні рекомендації щодо впровадження циклограм діяльності працівників психологічної служби (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/709623/>
8. Горленко, В. М., Острова, В. Д., Сосновенко, Н. В., & Ткачук, І. І. (2018). Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : методичні рекомендації (В. Г. Панок, ред.). Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/713246/>
9. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Харків: Віват, 2022. 512 с. (Серія «Саморозвиток»).
10. Двіжона О. В. Психологічна служба в закладах освіти: навчальний посібник. Чернівці: Книги XXI, 2014. 400 с.
11. Діброва А. Розвиток креативності на різних етапах навчання. Психолог. 2015. № 7-8. С. 4-11.
12. Дубицкий А.Е., Семенов И.А., Чепкий Л.П. Медицина катастроф. Київ: Здоров'я, 1993. 462 с.
13. Думанська Г. Як чудово мислити. Заняття з елементами тренінгу для учнів 4-х класів. Психолог. 2015. № 3. С. 14-15.
14. Екстрена медична допомога / За ред. Г.Г. Рошдіна. Київ: Поліграф. книга, 2009. 138 с.
15. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350-360.
16. Єгорова Є. В. Структура професійної ідентичності особистості: експериментальне дослідження. Наукові записки Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України. Київ, 2006. Вип. 30. С. 350–360. URL: <https://rucont.ru/efd/518381>
17. Зцілення травм війни: психосоціальний аспект / автор-упор. Т. Артеменко. Черкаси: КНЗ «ЧОІПОПП Черкаської обласної ради», 2022. 80 с. URL: <http://oiporpp.ed-sp.net/?q=node/76861>
18. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт.кол. за ред. Панка В. Г., Гаркавенко З. О. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
19. Інформаційні матеріали на тему психологічної допомоги для дітей та дорослих в часі війни. URL: <https://k-s.org.ua/coping-war/>
20. Карікаш В. І, Босовська Н. А., Кравченко Ю. Є., Кириченко С. А. Основи психологічного консультування у позитум-підході. Черкаси, 2009. 52 с.

21. Костюк А. В. (2014). Емоційний інтелект та шляхи його розвитку. Науковий вісник Херсонського державного університету, 2014. № 2. С. 85-89.
22. Максименко С. Д. Рефлексія – шлях до продуктивного самовизначення. Психолог. 2005. № 1. С. 19-22.
23. Машовець М.А., Науменко М.С. Особливості емоційно-ціннісного спілкування в сучасній українській сім'ї. Молодий вчений. 2018. № 8.1 (60.1). С. 80 – 84.
24. Методично-прикладна діяльність методиста-практичного психолога щодо розвитку адаптивної поведінки школяра: матеріали з досвіду роботи Т. Б. Артеменко / за ред. Л. В. Жеребньової. Черкаси: ЧОПОПП, 2010. 114 с. Іл.
25. Моргун В. Ф. Емоційний інтелект у багатовимірній структурі особистості. Постметодика, 2010. № (6)97.С. 2-15.
26. Москаль Ю. Ідентифікація й ідентичність у суспільному форматі теоретичного аналізу. Психологія і суспільство. 2016. № 1. С. 96-112.
27. Навчання, досвід, наставництво. Інформаційний бюлетень За медичні права. Квітень 2011. № 4. С. 2-3. URL: <http://lviv.medprof.org.ua/uploads/media/2-3.pdf>
28. Організація і надання першої медичної допомоги населенню в надзвичайних ситуаціях : навч. посіб. для студ. вищ. мед. навч. закл. II-IV рівня акредитації / В. С. Тарасюк та ін.; ред. В. С. Тарасюк. Вінниця : Нова Книга, 2007. 144 с.: рис., табл.
29. Організація роботи з розв'язання проблеми насильства в школі: навчально-методичний посібник / упорядники: Дубровська Є. В., Ясеновська М. В.; редакційна група: Алексеєнко М. К., Дендебера М. П., Соловійова О. Д. Київ: Huss, 2011. 96 с.
30. Організація та науково-методичне забезпечення діяльності психологічної служби і ПМПК / за наук. ред. В. Г. Панка та І. І. Цушка. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM), 12 см.
31. Порошенко М. та ін. Інклюзивна освіта: навчальний посібник.. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
32. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) : наказ МОН України від 28.12.2019 № 1646, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за №111/34394. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>
33. Сак Т. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі: навчальний курс та науково-методичний посібник Київ: СПД-ФО Парашин І., 2011. 101 с. URL: <https://cutt.ly/lnUhQDL>
34. Стрельников В. Ю. Роль емоційного інтелекту у забезпеченні здоров'я людини. Постметодика, 2010. № (6)97. С. 15-21.
35. Терлецька Л.Г. Психологія здоров'я: психічна саморегуляція. Вид. СЛОВО, 2020. 136 с.
36. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. 407-416.
37. Удовиська Т. А. «Кліпове мислення» молоді: особливості прояву у процесі навчання (до постановки проблеми). Вища освіта України : теорет. і наук.-метод. часопис. Вип. 31. Т. VIII (50). Інститут вищої освіти НАПН України, 2013. С. 407-416.
38. Чернявська А. Емоційний інтелект – запорука успішного навчання. Молодь і ринок, 2012. № 12. С. 136-139.
39. Шість цеглинок методичний посібник / упор. О. Рома – The LEGO Foundation, 2018. 35с. URL: <https://cutt.ly/b0zhk4l>
40. Щербак О.І., Софій Н.З., Бович Б.Ю. Теорія і практика оцінювання навчальних досягнень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, Лілея-НВ, 2014. 136 с.

Додаткова література:

1. Бех І. Д. Рефлексія у духовному «Я» особистості. Рідна школа. 2011. С. 9-14.
2. Богомольний Б.Р., Кононенко В.В. Медицина екстремальних ситуацій: навч. посіб. Одеса: Одеський держ. мед. ун-т, 2001. 412 с. URL: <https://bit.ly/3BypwoI>
3. Васильченко А.А. та ін. Епідеміологія. Київ: Здоров'я, 1993. 464 с.
4. Гра по-новому, навчання по-іншому : методичний посібник /упор. О. Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44 с. URL: <https://cutt.ly/70zsIND>
5. Данило Косенко. Як створити шкільний простір, що мотивуватиме учнів навчатися. URL: <https://bit.ly/3kM3eY4>
6. Державний стандарт базової загальної освіти : постанова КМУ від 30.09.2020 № 898. URL: <https://bit.ly/3ifCKgF>
7. Компетентнісний підхід: ідеї для реалізації на уроках. URL: <https://bit.ly/3iujpsL>
8. Линьов К. Концепція розвитку закладу освіти: з чого починати (част. 1). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiLcW77tyM> .
9. Новик І., Борисенко Ю., Венгловська О., Гладкова Г., Стягунова О. Підготовка супервізорів для закладів загальної середньої освіти: комплект навчально-методичного забезпечення. Київ. УІРО. 2024. URL: <https://bit.ly/3W23u8e>
10. Піроженко, Т.О., Соловйова, Л.І. та ін. Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі: навчально-методичний посібник. Київ. Видавничий дім «Слово». 2017. 89 с.
11. Самопізнання і самовдосконалення в схемах, формулах, таблицях: навчально-методичний посібник / за загальною редакцією Е. А. Пінківської, Т. В. Черкашиної. Укладач А. В. Аносова. Черкаси: Видавець Чабаненко Ю. А., 2018. 152 с.
12. Скидан М.А., Євдін О.М. , Могильниченко В.М., Горіцький О.В., Жихарєв О.П., Крикун О.М. Дії населення в умовах надзвичайних, несприятливих побутових та нестандартних ситуацій: практичний посібник / за заг. редак. М.А. Скидана. Київ: Атіка, 2007. 92 с.